

РЕЗЮМЕ на ТРУДОВЕТЕ

на ас. д-р Александра Данкова Парашкевова

катедра “Администрация и управление”
факултет “Международна икономика и администрация”
Варненски свободен университет “Черноризец Храбър”

представени за участие в по обявения от ВСУ „Черноризец Храбър”
(Държавен вестник, бр. 103 от 23.12.2011 г.)

конкурс за заемане на академичната длъжност доцент
по професионално направление 3.7. Администрация и управление
(Организация и управление на производството (Публичен и бизнес
мениджмънт и предприемачество)

I. Монографии и студии.

Монографии:

1. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** **Предприемачеството в глобалната икономика**, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-127-7, 2007.

В написаният в съавторство монографичен труд „Предприемачеството в глобалната икономика” се доказва, че процесите на глобално развитие, обхванали повечето региони и сектори на световната икономика в началото на XXI век променят принципите на функциониране на предприемачеството.

От гледна точка на застъпената в монографията позиция, глобализацията е процес на интегриране на предприемаческите структури, водещ до постепенното изграждане на световно общество, основаващо се на единни ценности. Аргументира се, че глобализацията се проявява в различни форми, засягащи всички сфери на обществената, социално-икономическата и политическата дейност, а изграждащото се глобално световно стопанство се основава на пазара, на предприемаческото поведение на действащите сили – предприятия от различен тип (големи, средни, малки), държавни, недържавни, обществени, професионални и академични институции.

Подчертава се, че глобализирането на пазара и изострянето на международната конкуренция поставят пред големия, малкия и средния бизнес нови задачи. Анализира се процесът на глобализация, който не само се задълбочава под влияние на обединените в транснационална мрежа технически, институционални и административни инфраструктури, но и същевременно ги инициира и подкрепя. Доказва се, че глобализацията като икономическа мегатенденция намира израз в поведението на предприемаческите структури, конфигурирани в различен тип предприемачески мрежи. Но, организационното развитие е белязано и с редица други трансформации. Все още не може да се

твърди, че мрежите са превзели световния бизнес, но е факт, че тяхното влияние се увеличава. Пъстротата на световната пазарна структура се запазва, въпреки очевидния принос на глобализацията за унификацията на технологическото равнище на производство. Въпреки всичко, агент на промените са транснационалните корпорации. От една страна, те се променят, като модифицират класическите си вертикално-интегрирани структури в хоризонтални такива, а от друга, вмъкват в орбитите си малките и средните предприятия от много страни в света.

Аргументира се, че развитието на малкото предприемачество в значителна степен се определя от контактите му с големите предприятия (от англ. ез. *big enterprises – bigness*), които се осъществяват в различни форми: аутсорсинг, участие в субконтрактни и толингови вериги и клъстъринг. Коментира се, че *SMEs* по природа са гъвкави, приспособяващи се към динамичната обкръжаваща среда икономически актори. Силна положителна страна на *SMEs* е тази, че те са близо до клиентите, опитвайки се да предвидят техните потребности и специфични изисквания. Този факт дефинира причината поради, която големият бизнес прилага различни форми на интеграция с малките предприятия.

Аргументира се виждането, че просперитетът на индустриалните страни се дължи на баланса между малките и средните предприятия, от една страна, и големите предприятия от друга, в резултат на което се проявяват допълнително техните силни страни.

Доказва се, че *SMEs* са главен приоритет за развитието на икономиките и в развитите индустриални страни и в така наречените страни в преход. Държавната политика за подпомагане на дребния бизнес е ориентирана към постигането на икономически и социални цели. Същевременно, правителствата подпомагат изграждането на инфраструктура за установяване на благоприятна за икономиката и обществото интеграция между малките и големите предприятия.

Бизнес практиката показва, че развитието и просперитетът на малките предприемачески структури в голяма степен се определят от различните форми на взаимодействие с предприятията от големия бизнес. Постулира се, че сътрудничеството между големите и малките и средните предприятия създава необходимото условие на развитието на икономиката.

Обобщено авторовите виждания, отразени в настоящата монография се основават на схващанията за:

- Нов етап в развитието на предприемаческата дейност, основан на създаването и проявлението на иновациите в техниката, технологиите, информатиката и управлението.
- Малките и средните предприятия като необходимо условие за устойчивото развитие на икономиките.
- Взаимодействието между големите предприятия и тези от малкия и средния бизнес като основа за функциониране на икономиката.

Целта на монографията е да очертае:

- ü Тенденциите на развитие на малките, средните и големите предприемачески структури в глобалната икономика чрез систематизиране на теоретичната дискусия и извеждане на нови теоретични обобщения за развитие на предприемачеството и бизнеса.
- ü Формите на взаимодействие на малките и средните предприятия и големите предприятия в глобалната икономика.
- ü Развитието на предприемаческите мрежи и появяването на световна система от малки, средни и големи предприятия, като основа за конкурентоспособността на съвременната икономика.

Изследователските задачи, поставени в разработката за свързани с:

1. Дефиниране на параметрите на глобалното предприемаческо пространство и влиянието му върху изграждането на съвременната предприемаческа парадигма.
2. Изясняване на взаимоотношенията държава – голям бизнес – малки и средни предприятия.
3. Проследяване на трансформациите в развитието на предприемаческите организации, основани на адаптивността, гъвкавостта и иновативността.

Монографичният труд е структуриран в увод, седем глави, заключение, приложения и използвана литература. В първа глава се анализират глобализационните процеси, влияещи върху предприемаческата дейност. Коментирани са източниците и механизмите на глобализацията на икономиката. Разгледани са предпоставките за развитие на глобализацията, както и формите, в които тя се проявява.

Във втора глава са систематизирани теоретичните аспекти на предприемаческата дейност. Разгледана е релацията неолиберален модел на глобализацията – предприемачество.

В трета глава са анализирани основните видове организации на предприемаческата дейност. Аргументирано е развитието на малките и средните предприятия като най-разпространена форма на организация на предприемаческата дейност. Разгледана е корпорацията като организационна форма.

В четвърта глава са коментирани предприемаческите аспекти в дейността на транснационалните компании (ТНК). Систематизирани са видовете ТНК. Коментирани са сливанията и поглъщанията на предприемаческите структури.

В пета глава е аргументирана трансформацията на малкия бизнес. Дефинирани са предпоставките за сътрудничество между малкия и големия бизнес. Разгледана е държавната политика на подкрепа на взаимодействието между малките и големите предприятия.

В шеста глава са коментирани формите на взаимодействие между малките предприятия и големия бизнес – аутсорсинг, субконтрактинг, франчайзинг, кластъринг, толинг.

В седма глава са аргументирани основните тенденции в развитието на предприемаческите структури. Дефинирана е новата предприемаческа парадигма в глобалния свят. Разгледани са предприемаческите мрежи в т.ч. и виртуалните. Показано е развитието на системата от големи и малки и средни предприятия в глобализиращия се свят.

2. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Аутсорсинг, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-168-0, 2008.

В написания в съавторство монографичен труд „Аутсорсинг” се доказва, че бизнесът, днес, върви към все по-голяма специализация на функции, задачи и процеси. Всеки проект може да бъде разделен на елементи, които да се трансферират към тясноспециализирани компании по схемата на аутсорсинга, при условие, че последната ключова фаза – монтажът на крайния продукт е в ръцете на възложителя.

Доказва се, че компаниите, които аутсорсват оперативното управление на отделни функции или процеси постигат значително намаляване на разходите си. Аутсорсингът води до повишаване на ефективността на класическите за бизнеса задачи, до оптимизиране на данъчното облагане, до промени в управленските и в маркетинговите процеси. С развитие на механизмите на приложение на аутсорсинга, обхватът на неговите дейности се разширява с продажбите и производството.

Аутсорсингът предполага реално предаване на някои бизнес функции или дори цели бизнес-процеси от компанията-поръчител на външен контрактор. Резултатът от аутсорсинговата стратегия е не само реструктуриране на вътрешнокорпоративните процеси, но и на външните бизнес релации с икономическите актори (от англ. ез. *actor* – *действащо лице*). От друга страна, това позволява по-рационално разпределяне на основните фондове на компанията, повишаване на ефективността на главните функции, значително съкращаване и контролиране на производствените разходи. Компанията, използваща аутсорсинг може да се концентрира върху водещите направления на своята дейност, да получи достъп до най-добрите производствени технологии и да привлече първокласни специалисти, да сподели рисковете с партньорите си, а понякога и да получи допълнителен достъп до финанси. По такъв начин се доказва, че интересът към аутсорсинга като към бизнес модел се обяснява преди всичко с икономически мотиви.

Проблем на съвременния бизнес е загубата на конкурентоспособност. Глобалната конкуренция набира сила, а на местните и национални пазари нахлуват чужди фирми и нови играчи. Турбуленцията на външната среда инициира своевременна смяна на стратегиите за развитие на бизнеса. Необходимостта от използване на по-кратки вериги за постъпване на информация

разширява сферите на приложение на аутсорсинга. Промяната в търсенето и поведението на клиентите допълват причините за промяна на начините за организация на управленските информационни системи. Така, компаниите се преориентират към преразглеждане на своите предложения и структурата на разходите си. Смяната на бизнес стратегиите налага трансформиране на всички управленски процеси.

В монографията се коментира, че въпросите на ефективността, икономичността и намаляване на бизнес рисковете придобиват все по-голяма значимост и за българските предприятия. Борбата за клиента принуждава бизнеса да повишава качеството на своите продукти, понякога с едновременно понижаване на тяхната цена. В тези условия, мениджмънтът няма друг изход освен да намалява разходите, свързани с непрофилната дейност на компанията. Такава ситуация е благоприятна за дейността на доставчиците на аутсорсингови услуги.

Съвременните реалности дефинират възможностите за използване на нова схема за организация на бизнеса – аутсорсинга. Потенциал за неговото развитие притежават и предприятията в *България*.

Монографичният труд е структуриран в увод, четири глави, заключение, приложения и библиография.

В първа глава се аргументира аутсорсингът като нова система за организация на бизнеса. Разглежда се аутсорсинг-концепцията. Систематизират се видовете аутсорсинг, както и сферите на приложението му.

Във втора глава се коментира аутсорсингът в сферата на информационните и финансовите услуги. Анализира се информационният и програмният аутсорсинг, както и моделите за приложението на *IT*-аутсорсинга. Разглежда се ролята на малкия, средния и големия бизнес в субконтрактинга и аутсорсинга на *IT*.

Анализира се аутсорсингът на деловодните процеси и използване на електронния документооборот, както и аутсорсингът при изготвяне на цифрови електронни архиви, аутсорсингът при печат на документи и архивни материали и аутсорсингът на *ASP* и *web*-служби. Коментира се финансово-счетоводния аутсорсинг и аутсорсингът в одиторската и консултантската дейност.

В трета глава се разглеждат аутсорсингът в логистиката, маркетинговият аутсорсинг и аутсорсинга на човешките ресурси. Анализират се и аутсорсингът на *ERP*- и други системи за управление, както и аутсорсингът на мрежите за корпоративна, мобилна и традиционна телефония.

В четвърта глава се аргументира аутсорсингът като инструмент за трансформация на бизнеса. Разгледано е разработването на аутсорсингов проект и типове договори и системи за заплащане на аутсорсинговите услуги. Коментирани са перспективите на развитие на аутсорсинга през призмата на рискове, свързани с него, както и на предимствата и недостатъците му.

3. **Парашкевова, А.** Публичен и бизнес мениджмънт и предприемачество. Насоки за промяна през XXI век., Варна, Университетско издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”, ISBN 978-954-715-528-2, 2012.

Настоящият етап на развитие на обществените отношения се характеризира с динамична неопределеност. Динамиката на глобалните процеси доказва, че се модифицират организациите и в бизнеса и в публичния сектор.

Турбулентността на външната среда, предизвикана от глобализационните процеси, информатизацията, финансовата нестабилност, както и от ускореното формиране на глобално бизнес пространство и европейско административно пространство, поставя редица предизвикателства и пред предприемачите в частния сектор и пред органите на държавна власт и тяхната администрация.

Предприемачеството често се асоциира с нови методи, с креативност, с основаване на нови организации или дейности, или с някакъв вид новост. Предприемачеството разтърсва съществуващите организационни модели на разпределение на ресурсите чрез творческо предприемчиво действие. Това тълкуване на предприемачеството позволява то да се коментира по отношение на пазарите, фирмите, правителствата, университетите и т.н. Въпреки някои разлики, релациите предприемач-институционална среда са сходни в частния и публичния сектор.

Една възможност за развитие на теорията на предприемачеството е да се обединят концепциите за ориентираните към увеличаването на стойността частни и обществени предприемачи в единна рамка, която приема сложността на частните и обществени институции, ангажирани да идентифицират и преследват обществения интерес.

Частното предприемачество е в значителна степен повлияно от съвместната еволюция на обществените институции, частните корпорации и научните открития. Същевременно, предприемачеството в бизнеса влияе на развитието на дейността на правителствата. Публичното предприемачество може да обедини уникални комбинации на обществените и частните ресурси, за да се възползва от съществуващите социални възможности. Качеството на обществените договори, които поддържа публичното предприемачество, е от изключителна важност за демократичното общество.

Разглеждането на бизнес и на публичните предприемачи като съвместни създатели на пазари и на екосистеми помага да се навлезе в сърцевината на релациите обществено-частно, измествайки акцентите на дискусията от намаляването на разходите към увеличаване на предимствата и способностите с оглед на разгръщане на капацитета на организациите. Успехът на предприемачите и в сектора на бизнеса и в публичната сфера зависи от инициативите, ограниченията, оценките и ефективността на прилагания от мениджмънта управленски инструментариум.

Сходните предпоставки за развитие, идентичните предизвикателства, свързани с необходимостта от повишаване на ефективността на процесите в организациите, на качеството на предоставяните на потребителите продукти

допринасят за сближаване на характеристиките на организациите в бизнеса и в публичния сектор.

Практиката показва, че управлението в частния сектор инструментално превъзхожда управлението в публичния сектор и откроява като предпоставка за конкурентоспособността на организациите тяхната способност да демонстрират гъвкавост спрямо променливите фактори на обкръжението. Удовлетворяването на тези и други изисквания налага правителствата все по-често да се преориентират от регламентиране на дейността на бизнес организациите към привличането им в различни форми на партньорства с цел задоволяване на обществения интерес. Причината е, че същите ефективно и ефикасно могат да управляват преразпределянето на организационните, информационните и човешките потоци и да предлагат изгодни решения за подобряване на административно-управленските процеси.

Всичко изложено обуславя изследователския интерес на автора към тази актуална и обществено значима проблематика. Мотивите за избора на тематиката и насочеността на монографичното изследване към актуалните проблеми на развитието на организациите в бизнеса и в публичния сектор са свързани непосредствено с необходимостта от осигуряване на ново качество на дейността в предприемаческите и административните организации, в отговор на нарастващите изисквания на потребителите и обществото към тях. Извеждането на препоръки за развитие на бизнес практиката и тази в административна среда е насочено към усъвършенстването на процесите, дефинирането на ключовите компетенции, съобразно съвременните тенденции в управлението на организациите.

Актуалността на темата на изследването се обуславя от необходимостта да се усъвършенства на управлението на бизнес организациите и на тези в публичния сектор в резултат на предизвикателствата на глобализацията, новото информационно общество и членството на България в ЕС. В частност, това е особено актуално по отношение на повишаване на рационалността на администрация поради непосредствената ѝ близост до потребителите на публични услуги, от една страна, а от друга – поради липсата на сериозни научни изследвания и приложни разработки за научнообоснованото разкриване на предимствата на предприемаческото управление.

Обект на изследването е организационната система (в нейните две форми – бизнес система и административна система) от гледна точка на възможностите за нейното трансформиране с оглед прехода ѝ в качествено ново състояние в условията на глобализация.

Предмет на изучаване са закономерностите и тенденциите в развитието на предприемачеството, както и насоките, формите, механизмите и инструментите на неговата модификация, породени от новите реалности.

Изследователският проблем е породен от факта, че в световен мащаб започва да се налага предприемаческото управление, което засяга и бизнес организациите и тези в публичния сектор. Промените са не само съдържателни,

но и структурни, те засягат организациите независимо от техния тип, размер и сфера на функциониране и развитие.

Същевременно, доскоро теорията на предприемачеството закономерно е свързана с бизнеса, изследванията на публичното предприемачество не са много и са фрагментарни. От друга страна, докато някои изследвания на политическата наука и икономиката на обществения избор са проучили естеството и ефектите на публичното предприемачество, в научната литература, и особено в тази за стратегическия мениджмънт, почти липсва системно проучване на публичния предприемач и начините, по които предприемачеството в обществения сектор се различава от неговия контрагент от бизнеса.

Авторовата теза в монографичния труд е, че организациите в бизнес сектора и тези в публичната сфера въпреки своите различия сближават позициите си относно приложението на управленския инструментариум с цел отговаряне на предизвикателствата на средата. Днес, организациите имат сходни проблеми, свързани с необходимостта да оптимизират своите процеси, операции, функции и управленски системи, да повишат качеството на своите продукти, да действат по-ефективно, за да удовлетворят желанията на своите целеви пазари. Това конфигурира част от причините, които налагат предприемаческото управление не само в бизнеса, но и в публичния сектор.

Публичното и частното предприемачество, които обикновено се третират поотделно, всъщност следва да се разглеждат едновременно. Частното предприемачество се проявява в обществен контекст, а обществената дейност се поема от частни лица. В резултат на това съвременната държава добива елементи както на частното, така и на публичното предприемаческо поведение.

Целта на монографията е да се изследва и оцени както еволюцията на теорията на предприемачеството, така и развитието на държавната политика по отношение на бизнеса. На тази база да се идентифицират приликите и разликите между частното и публичното предприемачество и да се идентифицират насоките на модификация и на бизнес системите и на административно-управленските система, на управленските инструменти, които осигуряват съществена промяна в подходите, процесите и механизмите, за да се постигне ориентация към предприемаческо управление.

За постигането на посочената цел са поставени за решаване следните изследователски **задачи**:

- да се обосноват бизнесът и предприемачеството като процесни явления;
- да се анализират трансформациите на бизнеса от гледна точка на релациите големи – малки и средни предприятия;
- да се идентифицират моделите на бизнес и предприемаческите процеси през призмата на предприемаческото управление;
- да се предложат индикатори за оценка на стратегическите фактори на успеха в организацията;

- Û да се анализират организациите в публичния сектор от гледна точка на възможностите им за предприемаческо управление.
- Û да се предложи методическа референтна рамка за изследване на публичното предприемачество.

Методология на изследването.

Спецификата на изследваните проблеми изисква използването на системния, комплексния и процесния подход, чрез които бизнесът и предприемачеството в т.ч. и публичното предприемачество се разглеждат в тяхната динамика и взаимна връзка.

Системата от прилаганите конкретни **изследователски методи** обхваща:

- Û проучване, систематизация и интерпретация на българска и чуждестранна научна литература в областта на бизнеса, управлението и предприемачеството;
- Û сравнителен анализ на степента на приложение на принципите на новия публичен мениджмънт в България;
- Û проблемен анализ на резултати от научни изследвания и разработки на водещи европейски и наши учени, експерти и специалисти;
- Û приложен анализ на социологическа и статистическа информация от международни и национални изследвания по отношение на управленския инструментариум в дейността на бизнеса и администрациите;
- Û критичен анализ на добри чуждестранни практики и на българския опит по отношение на новите управленски механизми и инструменти;
- Û експертен анализ, идентифициране и систематизиране на ключови фактори за използване на новите управленски механизми и инструменти.

Ограниченията на изследването поставят извън обхвата на монографията следните въпроси:

- Û цялостната оценка на глобализацията и на въздействието ѝ върху бизнеса и държавата;
- Û цялостната оценка на вътрешното предприемачество, както и на предприемачеството в неформалния сектор;
- Û политическите концепции и становища относно българската административно-управленска система като ключов компонент на политическата система на обществото;
- Û дейността на държавните органи и администрацията, както и на конкретните административно-управленски процеси;
- Û оценката на специфичните рискове, свързани с реализирането на различните форми на партньорства между бизнес организациите и тези в публичния сектор;

Настоящото монографично изследване има теоретико-приложен характер.

Студии:

4. **Парашкевова, А.** Аутсорсингът в управлението на организацията – Годишник на ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, год. XIII, т. XIII, ISSN 1310-800X, 2007, с. 194-243.

Организацията независимо от типа, размера и сферата си на дейност, днес, върви към все по-голяма специализация на функции, задачи и процеси. Всеки нейн проект може да бъде разделен на елементи, които да се трансферират към тясноспециализирани доставчици при условие, че ключовите дейности останат в ръцете на възложителя. Добрите практики доказват, че организациите, които аутсорсват оперативното управление на отделни функции или процеси постигат значително намаляване на разходите си. Аутсорсингът (*outsourcing*) води до повишаване на ефективността на класическите за организацията задачи: от оптимизиране на данъчното облагане (за бизнеса) или оптимално изпълнение на необходимите на гражданите функции (в организациите на местната и държавната власт), до промени в управленските и в маркетинговите процеси (за всеки вид организация). С развитие на механизмите на приложение на аутсорсинга, обхватът на неговите дейности се разширява с продажбите и производството. Аутсорсингът навлиза все по-широко в дейността на държавната администрация. Експертите отбелязват, че през последните години, аутсорсингът се превръща в стандарт на световния пазар. Организациите, които не използват аутсорсинг, се разглеждат като неефективни и, съответно, неконкурентоспособни. Аутсорсингът позволява на организациите да се фокусират върху основния си бизнес като прехвърлят спомагателните си функции върху доставчици, специализирали се в реализацията им.

Същевременно, иновационното управление на организацията е най-важната ѝ задача в съвременната външна среда. За бизнес-организациите, например, това е свързано с факта, че само иновационният подход и само управлението на иновациите дефинират ключовите им компетентности на националните, регионалните и глобалните пазари. Същото се отнася и за организациите, опериращи в публичната сфера. В условията на изостряне на конкуренцията и превръщането ѝ в глобална, иновациите са единственото конкурентните им предимства на организацията на XXI век.

Безспорно е, че иновационното управление е свързано с активизиране на инвестиционните отношения, чието ефективно изграждане е цел на съвременната организация. Както показва световният опит, преходът към иновационно управление в организацията изисква трансформация не само на стратегията и стила ѝ на управление, но и на организационната форма и организационната структура на управление. След промените управленската структура става по-гъвкава и адаптивна, някои поделения придобиват нови функции, а някои направления на дейността, а следователно и техните организационни проявления изискват ликвидиране или делегиране за изпълнение на външни за организацията партньори-аутсорсери (*outsourcers*).

Целта на настоящата студия е изследване на мястото на аутсорсинга в системата за управление на организацията и влиянието му върху нейното иновационно развитие. Оттук произтичат следните задачи:

1. Уточняване на понятието аутсорсинг.
 2. Открояване на основните фактори за ефективен аутсорсинг, както и на основните етапи за реализиране на аутсорсинга.
 3. Разработване на модел за трансформация на организацията на основа на приложение на аутсорсинга в управлението на иновациите ѝ.
5. **Парашкевова, А.** IT-аутсорсинг – модел за управление на информационни ресурси в административна среда, Варна, Университетско издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”, Серия „Знание”, ISBN 978-954-715-513-8, 2012.

Турбулентността на външната среда, предизвикана от глобализационните процеси, информатизацията, финансовата нестабилност, както и от ускореното формиране на европейското административно пространство, поставя редица предизвикателства пред органите на държавна власт в България и тяхната администрация, свързани с търсенето на по-гъвкави и адаптивни управленски инструменти за повишаване качеството на административната дейност.

Приложението на аутсорсинговите схеми, постепенно става популярно и в Република България, въпреки известното непознаване, традиционализма и предпазливостта на държавните органи и тяхната администрация в това отношение. Привличането на външни изпълнители в дейността на публичната и бизнес администрация все повече нараства на глобално и локално ниво. Аргументите са, че външните организации-доставчици са по-гъвкави и адаптивни към бързо променящата се среда, използват ефективно публичните ресурси и доставят повече ползи за съответната администрация.

Усвояването на добрите европейски практики за IT-аутсорсинг в административната сфера конфигурира реални възможности за усъвършенстване на административно-управленските процеси и постигане на по-високо качество на дейността на администрацията в нашата страна. Българските политики и практики в тази област, обаче, все още са в начален и не напълно регулиран етап на развитие.

Всичко изложено обуславя изследователския интерес на автора към тази нова, актуална и обществено значима проблематика.

Обект на изследването е IT-аутсорсингът в дейността на администрацията на Република България.

Предмет на изследването са възможностите за използване на IT-аутсорсинга като нов модел за управление на информационните ресурси в българската администрация.

Авторовата теза в студията е, че аутсорсингът е един от съвременните управленски инструменти, който, чрез подходящия му творчески трансфер от

бизнеса в публичното управление, може да допринесе за повишаване на рационалността на дейността на администрация.

Целта на студията е да се изследва и оцени състоянието на ИТ-аутсорсинга в административна среда.

За постигането на посочената цел са поставени за решаване следните изследователски **задачи**:

- да се обоснове целесъобразността от трансфериране на инструментариума на аутсорсинга от бизнес сектора в публичния сектор чрез представяне на добри практики на ИТ-аутсорсинга в администрациите;
- да се анализира на състоянието на ИТ-аутсорсинга в българската администрация
- да се предложат методически ориентири за идентифициране на административните процеси, при които се използва ИТ-подкрепа;

Ограниченията на изследването поставят извън обхвата на студията следните въпроси:

- цялостната оценка на качеството на ИТ-аутсорсинга в административна среда;
- спецификата на използване на различните разновидности на ИТ-аутсорсинга;
- оценката на специфичните рискове, свързани с подготовката и подписването на аутсорсинговото споразумение.

II. Статии.

6. **Parashkevova, A.** International Human Resources Management Practice - EU Dimensions, Научен алманах на ВСУ „Черноризец Храбър”, Серия „Общество и личност”, Варна, №14, ISSN 1311-9222, 2006.

Статията, разделена на два основни момента, разглежда образованието, като фактор, влияещ върху развитието на мениджмънта на човешките ресурси и анализира основно европейските му измерения. Обосновават се начините, по които основното и професионално обучение повлияват насоката на развитие на управление на човешките ресурси (УЧР), като се прави съпоставка помежду им. Втората част от материала, спира вниманието си на европейскоправната регламентация на УЧР, свободата на движение и назначаване зад граница, създаването на единен европейски стандарт за определени професии. Подробно разгледани са както законовата, така и социалната рамка на УЧР в европейски мащаб, като акцент се поставя върху правата, еднаквите, безопасни и здравословни условия на труд между половете, важащи както на локалния така и на експатрирания персонал.

7. **Парашкевова, Л., А Парашкевова** Относно някои фактори за изграждане на предприемаческите мрежи, Известия на съюза на учените – Варна, Серия „Хуманитарни науки”, 2`2005, 1`2006, ISSN 1310-6376.

Изучаването на предприемаческите мрежи определя необходимостта от познаване на връзките между техните участници т.е. схемата за работата на мрежата. Структурата на мрежата определя наличието на конкретни взаимоотношения между икономическите агенти, поддържането на които зависи от различните фактори, дефинирането на които е цел на настоящата статия.

Обобщавайки концепцията за предприемаческите мрежи, могат да се открият следните основни фактори, които влияят на поддържане на мрежата и спомагат за нейното правилно функциониране: доверие, съществуващо между предприемачите; бизнес етика; лични, неформални отношения, съществуващи и изграждащи се между сътрудниците на компаниите-партньори; еталонна власт или формиран в процеса на работата и развитието на фирмата авторитет на нейния мениджмънт; риск от разпространение в мрежата на негативна информация за предприятието; договорни отношения между членовете в предприемаческата мрежа.

8. **Парашкевова, А.** Експериментална проверка на формите на взаимодействие между малкия и големия бизнес в Република България, V International Scientific Conference „Management and engineering`07“, №2 (97), год. 4, ISSN 1310-3946, June 18-22, Sozopol, Bulgaria, 2007.

Целта на статията е да проследи проявлението на формите на взаимодействие между малките и средните предприятия, от една страна, и големите предприятия, от друга, в Република България.

9. **Парашкевова А., Л. Парашкевова** Проучване подкрепата на малкия бизнес в Република България, сп. „Индустриален мениджмънт”, ТУ – София, Стопански факултет, №8, год. 4, ISSN 1312-3793, 2007.

Целта на статията е да представи резултатите от проучване на мнението на собствениците и /или мениджърите на малките и средните предприятия в България относно проблемите на тяхната текуща дейност, както и отношението им към подкрепата, която те получават от различен тип държавни институции.

10. **Parashkevova, A.** Human Resources Management in the EU, the USA and in Japan, сп. „Управление и устойчиво развитие. Общество, човек, природа”, Лесотехнически университет, год. 9, vol. 16, №1, ISSN 1311-4506, 2007.

Фактът, че човекът е ресурс, със специфични социо-психологически индивидуални особености, повлияни не на последно място от

народопсихологията, предполага наличието на различия в процедурите за наемане и освобождаване от работа, продължителността и условията на работа, проблемите на дискриминацията, взаимоотношенията на пазара на труда, в следствие на които управлението на човешките ресурси в различните държави и дори на различните континенти, варира в различни граници. По-доброто разбиране на работната сила, предполага прилагането на по-ефективен подход към нея. Настоящата разработка поставя акцент върху познаването на специфичните особености в националните законодателства и подходи към мениджмънта на човешки ресурси, което е необходимо условие за иновативния и съвременен human resources мениджър.

11. **Парашкевова А.** Управленската концепция в началото на XXI век., Известия на съюза на учените – Варна, Серия „Хуманитарни науки”, 1`2007, ISSN 1310-6376.

Целта на настоящата статия е да се коментира необходимостта от адекватна на съвременните условия национална концепция за управление. Същевременно, повишаването на резултативността на системата на управление на икономиката е свързано с преминаване от функционалния към проблемно-ориентирания подход. Това не означава, че функционалния подход е остарял. В същото време той губи първото място и системата на управление трябва да осигурява реализация на проблемно-ориентирания подход. От своя страна проблемно-ориентирания подход се състои в изпреварващо откриване на социално-икономическите проблеми и разработване на програми и проекти за тяхното разрешаване.

12. **Парашкевова А.** Венчърният бизнес: взаимодействие между финансовия капитал и малкото стартиращо предприятие, Известия на съюза на учените – Варна, Серия „Хуманитарни науки”, 1`2008, ISSN 1310-6376.

Целта на статията е да се коментират предимствата на венчърното финансиране за развитие на малките иновационни предприятия и за осъществяване на релациите между тях и големите предприятия.

13. **Парашкевова, А.** Методология за приложение на аутсорсинга в управлението на иновациите на организацията, Научен алманах на ВСУ „Черноризец Храбър”, Серия „Икономика и стопанско управление”, № 7, ISSN 1311-9222, 2009, с. 91-108.

Аутсорсингът като начин за организация на производството се признава в световната практика като средство за повишаване на ефективността на организацията. Според водещите аналитични агенции, дългосрочната аутсорсингова стратегия е необходимо условие за успешно развитие на конкурентоспособен бизнес и неговата адаптация към стремително променящите

се пазарни условия. Аутсорсингът предполага реално предаване на някои функции или дори цели процеси от организацията-поръчител на външен контрактор. Резултатът от аутсорсинговата стратегия е не само реструктуриране на вътрешноуправленските процеси, но и на отношенията с икономическите актори (от англ. ез., *actor* – *действащо лице*). От друга страна, това позволява по-рационално разпределяне на основните фондове на организацията, повишаване на ефективността на главните функции, значително съкращаване и контролиране на разходите ѝ. Организацията, използваща аутсорсинг може да се концентрира върху водещите направления на своята дейност, да получи достъп до най-добрите технологии и да привлече първокласни специалисти, да сподели рисковете с партньорите си, а понякога и да получи допълнителен достъп до финанси. По такъв начин, интересът към аутсорсинга като към организационен модел се обяснява преди всичко с икономически мотиви.

Целта на настоящата статия е да се анализират основни направления на използване на аутсорсинга при управление на иновациите в организацията и влиянието им върху образователния процес на човешките ресурси в организацията.

14. **Парашкевова, А.** Управление на разходите, ползите и рисковете на аутсорсинга, III International Science Conference “Knowledge Society”, IV International Science Conference for Young Researchers “Technical Science and Industrial Management”, Knowledge Society Institute, Vol. 2, ISSN 1313-4787, 2-4 September, Nessebar, Bulgaria, 2010.

Възможността да се намаляват разходите е ключов фактор за приложение на аутсорсинговата стратегия. Целта на настоящата статия е да се анализира влиянието на транзакциите, скритите разходи и разходите, които излизат най-вече след подписване на договора за аутсорсинг върху организационното поведение от гледна точка на ползите и разходите съпътстващи аутсорсинга.

15. **Парашкевова, А.** Етапите на приложение на аутсорсинга в организациите, Известия на съюза на учените – Варна, Серия „Хуманитарни науки”, 1`2010, ISSN 1310-6376.

Прилагането на аутсорсинга в организациите протича чрез действия, реализирани в няколко етапа. По време на тези етапи в изпълнението на организационните функции участват много заинтересовани страни, в частност, от компанията-клиент – мениджъри от по-високите равнища на управление, сътрудниците от отделите на организацията, ползватели, от компанията-доставчик – висши мениджъри, счетоводители сътрудници. Взаимоотношенията на страните в аутсорсинговата сделка са диференцирани през различните етапи и зависят от целите на аутсорси и аутсорсера, от типа взаимодействия между тях и стремежа към получаване на определени резултати. Целта на настоящата статия е да се представят етапите на развитие на аутсорсинга в организацията.

16. **Парашкевова А., П. Павлов.** Новият публичен мениджмънт – концептуална основа за използване на аутсорсинга в административна среда, IV International Science Conference “Knowledge Society”, V International Science Conference for Young Researchers “Technical Science and Industrial Management”, Knowledge Society Institute, Vol. 4, Nr. 3, ISSN 1313-4787, 5-7 September, Nessebar, Bulgaria, 2011.

Със засилването на глобализацията и либерализацията на пазарите, неефективността и неефикасността на традиционния модел на публично управление стават все по-осезаеми. Анализът на концепцията на новия публичен мениджмънт доказва, че бизнес-моделът на аутсорсинга удовлетворява, визираните от нея принципи, изисквания и подходи за промяна на управленската парадигма на държавните органи и техните администрации. Целта на настоящата статия е да се дефинира новият публичен мениджмънт като основа за приложение на аутсорсинга в административна среда.

17. **Парашкевова, А.** Мрежата като форма на фирмено сътрудничество: еволюция на научните теории, 45 years of Scientific-Technical Union of Mechanical Engineering, Knowledge Society Institute, Vol. 4, Nr. 4, ISSN 1313-4787, December, 2011.

Целта на статията е да се коментира появата на междуфирмените мрежи, да се обобщят теоретичните възгледи за този феномен на организация на бизнеса, като се набележат перспективните направления на изследването му.

18. **Парашкевова, А.** Мрежата в контекста на теорията на фирмата, 45 years of Scientific-Technical Union of Mechanical Engineering, Knowledge Society Institute, Vol. 4, Nr. 4, ISSN 1313-4787, December, 2011.

Целта на статията е да се анализира появата на мрежова парадигма в контекста на развитие на теорията на фирмата, както и да се представят положителните и отрицателните страни на мрежовата организация от гледна точка на различните теории.

19. **Парашкевова, А.** Приложение на IT-аутсорсинга в информатизацията на българската администрация, Известия на съюза на учените – Варна, Серия „Хуманитарни науки”, 1`2011, ISSN 1310-6376.

Налагането на IT-аутсорсинга в държавното управление се обяснява със стремителното развитие на технологиите, разширяване на приложението на информационните системи. Основните фактори, предопределящи нарастване на търсенето на специализираните IT-услуги са следните: повишаване изискванията към техническите характеристики и производителността на апаратните средства, необходими за информационно осигуряване на съвременните организации в т.ч. и сектора на държавното управление, разширяване на спектъра на използваното програмно осигуряване; управление на процесите на внедряване,

поддържане и експлоатация на информационните системи; нарастване на потребностите от *Internet*; постоянно усъвършенстване на комуникационните системи; увеличаване на относителната стойност на оборудването, услугите и работите, свързани с *IT*-дейността.

Цел на настоящата статия е да се коментират някои въпроси за приложение на *IT*-аутсорсинга в държавната и местната администрация в Р България.

20. Парашкевова, А. Приложение аутсорсинга в рамките на процесния подход к управлению организациями, Взаимоотношенията Русия и България - Икономически, управленски и административни аспекти, Сборник с доклади от кръгла маса, Варна, Университетско издателство на ВСУ "Черноризец Храбър", ISBN 978-954-715-525-1, 2012.

В статията се разглежда един от начините за реализиране на бизнес процесите – аутсорсингът, както и проблемите, възникващи при адаптация на процесния подход за нуждите на държавното управление.

21. Парашкевова, А. Относно някои аспекти на приложение на аутсорсинга в органите на изпълнителната власт, Научен алманах на ВСУ "Черноризец Храбър", Серия „Икономика и стопанско управление“, 9/2012, ISSN 1311-9222.

Повишаването на ефективността на административно-управленските процеси в органите на изпълнителната власт, днес, е забавено от ограниченото прилагане на аутсорсинга. Световната практика доказва, че аутсорсингът позволява да се внедри най-добрата практика за осъществяване на административно-управленските процеси, да се контролират разходите, да се фокусира вниманието на публичните организации върху основната им дейност, да се повиши качеството на услугите, да се осигури достъп до нови технологии, да се съкрати административния и управленския персонал.

Целта на настоящата статия е да се коментират някои аспекти на приложение на аутсорсинга в държавните органи и техните администрации.

22. Парашкевова, А. Аутсорсингът на процеси – съвременен инструмент за бизнес и публичен мениджмънт, електронно списание на ВСУ „Черноризец Храбър“ - „e-Journal VFU“, секция „Администрация и управление“, бр. 5, ISSN 1313-7514, 2012.

Динамиката на обществено развитие доведе до еволюция в концепциите и моделите на управление както в частния, така и в публичния сектор. Предизвикателствата пред съвременните организации са обусловени преди всичко от интензивно протичащите в условията на финансова нестабилност процеси на глобализация и информатизация. Особено актуални са проблемите на бизнес и публичния мениджмънт в български контекст, предвид присъединяването към европейското икономическо и административно пространство. Новите условия, в които работят бизнес секторът и публичният

сектор налагат търсенето на иновативни инструменти за тяхното управление и развитие, реструктуриране и рационализиране. По-конкретно, преодоляването на присъщите за дейността на частните и публичните структури дефицити, в съвременните условия е пряко зависимо от внедряването на по-гъвкави и адаптивни управленски инструменти, един от които е аутсорсингът. Целта на настоящата статия е да се дефинират общите предпоставки, които обуславят възможността за приложение на аутсорсинга на процеси, както и да се изведат неговите особености в управлението на съвременните организации в бизнес сектора и в публичния сектор.

III. Публикации в чужбина.

23. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Моделирование э-бизнеса малого и среднего предприятия, Сборник докладов IV Международной научно-практической конференции, Единное информационное пространство, Днепрпетровск, Украина, ББК 32.965, С 23, 2006.

Докладът разглежда моделирането на електронния бизнес в малките и средните предприятия.

24. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Модели функционирования э-бизнеса на малом и среднем предприятии, Сборник докладов IV Международной научно-практической конференции, Единное информационное пространство, Днепрпетровск, ББК 32.965, С 23, 2006.

За много кратко време Интернет мрежата извървя дълъг път от използване на отделни линии за обмяна на информация до формиране на глобална информационна среда. С появата на безкасовите плащания и използването на Интернет за извършване на транзакции се появи електронната търговия. Този доклад разглежда видовете модели на функциониране на електронната търговия в малките и средни предприятия.

25. **Parashkevova, A.** Legal issues of the SMEs clusters as organizational form of interaction between the small and medium-sized enterprises and the big business in national and European dimensions, 6th International Knowledge, Economy and Management Congress, ISBN 978-9944-0203-0-5, 26-28 October, 2007, Istanbul, Turkey.

Целта на настоящия доклад е да се дефинират и анализират правните проблеми и пречките пред създаването и по-нататъшното функциониране и развитие на клъстери от малки и средни предприятия на национално и европейско равнище. Клъстерите играят изключително важна роля за установяването на взаимноизгодно сътрудничество между участващите предприятия. Партньорството помага на малките и средни фирми да увеличат конкурентните си предимства и станат конкурентоспособни на големия бизнес, преодолявайки някой от препятствията, произтичащи от малкия им размер.

Съществуващите проблеми се дължат на обстоятелството, че клъстерите на SMEs са разнообразни по своята форма и организация, съставът на членовете е непостоянен, управлението на дейността включва голям брой участници, които често се различават в своите очаквания, нужди, цели и задачи, обхватът на засягащите дейността им правни проблеми също може да бъде много широк.

26. **Парашкевова, А.** Инновационная система и технологичный трансфер в глобальной экономике, Финансовые проблемы РФ и пути их решения: теория и практика, Труды 9-й Международной научно-практической конференции, ч. 2 (лиценз ЛР №020593), 22-24 апрел, С. Петербург, Русия, 2008.

Един от най-актуалните проблеми за глобалната икономика е повишаване на конкурентоспособността на промишлеността чрез внедряване на ново технологично оборудване и подем на наукоемките отрасли на производството. Два подхода могат да се използват, за да се реши този въпрос. Първият, е свързан с *придобиване на лицензи и know-how на известни технологии, продукти и търговски марки на големи чуждестранни компании*. Положителните страни на този подход са: използване на проверени в практиката технологии, отговарящи на световните стандарти; контрол върху качеството; значителни маркетингови предимства; възможности за създаване на съвместни предприятия на принципа на стратегическите технологически алианси; перспективи за получаване на допълнителни кредити за технологическо преоборудване. Вторият път, е свързан с *разгръщане на собствения научно-технически потенциал*. Той е перспективен от много гледни точки, но изисква преодоляване на редица финансови и организационно-управленски бариери. В тази връзка заслужава внимание изучаването на създадената в индустриално развитите страни иновационна система за координиране на усилията за получаване и използване на нови знания между държавата, големите промишлени компании и малките иновативни фирми от частния сектор и научно-изследователски институти и университети. Един от централните елементи на тази система е постоянно усъвършенстващия се механизъм на осигуряване на производството с нови перспективни идеи и технологии и техния трансфер.

Целта на автора е не само да коментира трансфера на технологии и да направи сравнителен анализ по страни, но и да дефинира възможните стратегии за трансфера на иновации в глобалната икономика.

27. **Parashkevova, A.** The Importance of Outsourcing as a Managerial Instrument for Public Sphere Organizations, 7th Knowledge, Economy and Management Congress, ISBN 978-9944-0203-5-0, 30 October – 1 November, 2009, Yalova, Turkey.

Съвременните реалности поставят редица предизвикателства към организациите от публичната сфера, свързани с повишаването на тяхната ефективност. Развитието на философията на публичните услуги превръща

гражданите и техните организации в основен показател за необходимостта от дадена публична услуга. Потребителите на услугите - продукт от дейността на организациите в публичната сфера, поставят нови изисквания към административната структура, качеството на публичните услуги, бързината на предоставянето им, прозрачността и ефикасността на процеса, както и към подреждането на приоритетите при финансиране на нуждите от публични услуги.

Концепцията на „Новия публичен мениджмънт“ се основава на твърдението, че управлението в частния сектор инструментално превъзхожда управлението в публичния сектор, което поражда необходимостта от творчески трансфер на съвременни управленски подходи, методи и средства в публичното управление, с цел създаване на гъвкави, адаптивни и самообучаващи се организационно-доставчици на публични услуги, използващи ефективно публичните ресурси, с оглед на повече ползи за обществото. Промяната в динамиката и структурата на отношенията между публичните организации и обществото се налагат от причини свързани със самата администрация – неадекватност на традиционния бюрократичен модел, откъсване от нуждите на гражданите, лоша координация и дублиране на функции, разминаване между приоритетите на администрацията и гражданите, монопол върху резултатите от управлението на публичните ресурси.

28. **Парашкевова, А.** Кластеры и (инновационное) развитие регионов, „Стратегия инновационного регионов России в посткризисный период”, Материалы международной научно-практической конференции, Орловская региональная академия государственной службы, т. 2, ББК 65.04243, Ц-33, ISBN 978-5-93179-258-3, Издательство ОРГАС, 30 септември – 1 октомври, 2010.

Опитът на развитите страни демонстрира възможностите на клъстерния подход за подема на икономиката на регионите и отраслите. Клъстерите играят важна роля за състоянието на регионалната икономика чрез развитието на релациите между малките и големите предприятия и иновациите, които те създават. Целта на статията е да се коментира клъстеринга като инструмент за развитие на регионалната икономика, неговите предимства и недостатъци, ситуацията в България.

29. **Parashkevova, A.** Small and medium sized business in European union and Bulgaria, Scientific Conference „Business, Management and Education 2010”, Book Series: Contemporary Issues in Business, Management and Education, Faculty of Business Management of Vilnius Gediminas Technical University, Vilnius, Lithuania, ISBN 978-9955-28-757-5, ISSN 2029-7963 online, 18 ноември, 2010.

Съвременният етап от развитието на световната социо-икономическа и политическа система се характеризира с изключителна несигурност и нестабилност. В този преломен етап от развитието на обществените отношения,

прилаганите от националните икономики управленски парадигми, политики и практики подлежат на преоценка, включително и по отношение на мястото както на големите предприятия, така и на малкия и средния бизнес, в условията на интензивно развитие на глобализационните процеси.

Един от ключовите въпроси, които възникват е свързан с това дали малките бизнес структури имат бъдеще в тази безгранична политическа и икономическа игра; какви са ролята и значението на съвременните малки и средни предприятия в условията на глобализация; необходимо ли е да се коментират типовите проблеми и условията за развитие на предприемаческите структури от гледна точка на нарастващата глобална конкуренция.

Тези въпроси са предмет на обсъждане в настоящия доклад, въпреки че по същество те са риторични, защото данните сочат, че съществува световна тенденция за нарастване на броя на основаните и функциониращи малки и средни фирми.

30. Parashkevova, A. Outsourcing of human resources in Bulgaria: tendency and perspectives, 8th Knowledge, Economy and Management Congress, ISBN 978-9944-0203-7-4, Istanbul, Turkey, 26-28 October, 2010.

Днешният етап на развитие на обществото се характеризира с динамична неопределеност. Организациите са подложени на силен натиск, продиктуван от необходимостта постоянно да се вземат решения в условията на жестока конкуренция и недостиг на време. Световната практика през последните десетилетия ни убеждава, че един от най-съвременните и получили широко разпространение инструменти за управление на организациите в ситуация на динамична неопределеност е аутсорсингът.

Класическото определение за аутсорсинг е: модел за оптимизиране на дейността на организациите, предполагащ предаване на непрофилните им функции и корпоративни роли на външни специализирани компании. Непрофилните функции са общите за всеки бизнес функции, например: счетоводство, информационни технологии, логистика, реклама, управление на персонала и др.

Цел на настоящата статия е да се разгледа приложението на аутсорсинга на човешките ресурси в България и да открие неговите тенденции и перспективи.

31. Парашкевова, А. Анализ мирового опыта аутсорсинга административно-управленческих процессов органов государственной власти, Финансовые проблемы РФ и пути их решения: теория и практика, Сборник научных трудов 12-й Международной научно-практической конференции, ч. 1 (лиценз ЛР №020593), 19-21 септември, С. Петербург, Русия, 2011.

Аутсорсингът бързо се превръща в една от формите на организация на бизнеса в частни компании, помагащ да се решат проблемите на функциониране и развитие чрез намаляване на разходите, увеличаване на адаптивната способност към условията на външната среда, подобряване на качеството на продуктите, ефективно разпределение на рисковете. Основната

ценност на аутсорсинга от позициите на бизнес общността се състои в това, че тази технология позволява да се оптимизира функционирането на организацията чрез съсредоточаване на дейността на главното, базово направление.

Световната практика доказва, че аутсорсингът позволява да се внедри най-добрата практика на осъществяване на административно-управленческите процеси, ефективно да се контролират разходите на дейността, да се фокусира вниманието на държавните органи на основната дейност, да се повиши качеството на услугите, да се осигури достъп до новите технологии, да се съкрати административния и управленски персонал. Анализът на чуждия опит показва, че технологията на аутсорсинга се прилага активно както в бизнеса, така и в публичния сектор. В първия случай аутсорсингът подразбира предаване на външен контрактор някои бизнес функции или части от бизнес процесите на компаниите, а във втория – предаване на външна организация част от функциите на държавните органи.

Целта на статията е да се анализират моделите аутсорсинга, реализирани в световната практика, както и да се идентифицират ключовите параметри за успешен аутсорсинг в държавните органи.

32. **Parashkevova, A.** Human resourcing outsourcing in the municipality of Varna, The 19th NISPAcee Annual Conference „Public Administration of the Future“, http://www.nispa.org/conf_paper_detail.php?cid=19&p=1955&pid=5231 , ISBN: 978-80-89013-52-4, Varna, May 2011.

Интеграцията на България в Европейския съюз и непрекъснатото повишаване на изискванията на обществото е сериозно предизвикателство пред общинската администрация и нейните служители. Това, както и административната реформа налага необходимостта от целенасочени усилия за подобряването и прилагането на правила и механизми за управлението на човешките ресурси в общинската администрация, с цел повишаване качеството и резултатността на административните услуги.

Управлението на човешките ресурси в общинската администрация трябва да способства за повишаването на общественото доверие и възприемането на заетите в държавния сектор като високо квалифицирани служители, способни професионално да се справят с поставените към тях изисквания и да работят за обслужване на обществените интереси. Същевременно, като се има предвид, че най-голямото перо на разходите в общинския бюджет е работната заплата на сътрудниците, може да се предвиди, че очакваното равнище на разходите изисква намаляване на щата. Така, за да се запази равнището на предлаганите на гражданите и бизнеса административни услуги може да се пребегне до аутсорсинг.

Аутсорсингът има двузначно влияние върху човешките ресурси. За много сътрудници задълженията им в рамките на аутсорсинга се оказват доста привлекателни, защото откриват нови, по-различни възможности (включително възможности за растеж в кариерата). Но за други сътрудници аутсорсингът

създава редица проблеми: част от сътрудниците преминават към аутсорсера, но други са уволнени поради съкращаване на щата. Аутсорсингът може да доведе и до промени в трудовия договор на сътрудниците, свързан с комплекса от осигуровки в т.ч. и медицински, застраховки, пенсионно осигуряване и т.н.

Обект на изследване в доклада е аутсорсингът на човешките ресурси, а в конкретен аспект – на служителите в община Варна.

Предмет на изследване е не само степента на приложение на аутсорсинга на човешките ресурси в община Варна, но и формите на аутсорсинга на човешките ресурси в общинската администрация, противодействащите фактори на аутсорсинга и възможностите за неговото използване.

Целта на изследването е разкриване на състоянието на аутсорсинга на човешките ресурси и установяване на доминиращите мотиви за аутсорсинг в общинската администрация на Варна, на проблемните полета и дефиниране на препоръки на тази основа.

В съответствие с поставената цел изложението следва следната логика:

1. Анализ на политиките и практиките свързани с аутсорсинга на човешките ресурси в българските общини и съставните им териториални структури – кметствата и районите в големите градове.
2. Разработване на теоретико-приложен модел за приложение на аутсорсинга на човешките ресурси в общините в България и в частност Варна и съставните им териториални структури.
3. Установяване на несъответствията между модела и практиката на община Варна и предлагане на мерки за премахването им.

Изследователски методи: Използват се емпиричният и сравнителен анализ и синтез, комплексният и системният подходи, аналитико-изследователски, качествени и количествени методи, както и проблемен анализ на резултатите от провежданите практико-приложни изследвания.

Данните, които ще бъдат анализирани се отнасят до: документи за структурните подразделения на централната и местната администрация в България. В качеството на допълнителна информация се използват данни за структурата на осигуряващите подразделения в община Варна.

Целеви групи, които ще се ползват от изследването: кметове, ръководители и експерти в общинската администрация; граждани.

33. **Парашкевова, А.** О некоторых элементах компетенций поставщика IT-аутсорсинга и их роли в создании стоимости, Информационные технологии в организации единого образовательного пространства, Труды Международной научно-практической конференции преподавателей, студентов, аспирантов, соискателей, специалистов, ББК 32.81, И 74, НГПУ, Н. Новгород, ISBN 978-5-88820-683-6, декември, 2011.

В статията са разгледани въпроси, които са важни за разбирането на ролята на компетенциите на IT-аутсорсера при формиране на общата стойност на компанията-възложител. Първо са описани различни схеми за създаване на стойност в основната и спомагателната дейност на предприятието. Това дава възможност да се осъзнае ролята на информационните системи и информационните технологии в създаването на стойност. Заключение е концентрирано върху възможностите и опасностите, свързани с IT-аутсорсинга.

34. **Парашкевова, А.** Стратегия и структура в процесе управления аутсорсингом, Научно-техническите ведомости Санкт-петербургского политехнического университета, No 2, 2012.

Статията е посветена на въпроси, свързани с изследването на проблемите на стратегиите, структурата и управлението на аутсорсинга. Основавайки се на известни теоретически постановки е представен модел за успешно управление на аутсорсинга.

IV. Доклади.

35. **Парашкевова, А.** Промяната в управленската парадигма – мястото на човешките ресурси в съвременната бизнес дейност, Proceedings of selected papers, International Science Conference for Young Researchers “Technical science and industrial management”, част 1, ISSN 1310-3946, София, 2007.

Целта на настоящата статия е да се направи опит да се дефинира хипотеза за промяна в управленска парадигма, промяна основаваща се на нов подход към човешките ресурси. Логиката на анализа е: от преглед на системите за управление към съвременната теория (чрез двете ѝ главни концепции – процесния и ресурсния подход) и оттам към новото виждане за човешките ресурси в съвременната организация.

36. **Парашкевова, А.** Взаимодействие между голямото и малкото предприемачество в трансформиращите се икономики и развиващите се страни, Proceedings of selected papers, International Science Conference for Young Researchers “Technical science and industrial management”, част 1, ISSN 1310-3946, София, 2007.

Целта на настоящата статия е да се направи опит да се разгледат някои аспекти от взаимодействието между големите и малките предприятия в трансформиращите се икономики и в развиващите се страни.

37. **Парашкевова, А.** Аутсорсингът на човешките ресурси: относно някои аспекти на теорията и практиката, Сборник научни трудове от Първа международна научно – практическа конференция „Икономика и мениджмънт`2010” на тема „Бизнесът и публичният сектор в икономическа криза – проблеми и перспективи”, Университетско издателство при Технически университет – Варна, ISSN 1314-197X, 2010.

Класическото определение за аутсорсинг е: модел за оптимизиране на дейността на организациите, предполагащ предаване на непрофилните им функции и корпоративни роли на външни специализирани компании. Непрофилните функции са общите за всеки бизнес функции, например: счетоводство, информационни технологии, логистика, реклама, човешки ресурси и др. Цел на настоящата статия е да разгледат някои аспекти на теорията и практиката на аутсорсинга на човешките ресурси.

V. Учебници и учебни помагала.

38. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Ръководство за семинарни упражнения по предприемачество, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-123-9, 2007.

Разработеното в съавторство ръководство за семинарни упражнения по предприемачество е структурирано в два раздела.

Първият раздел включва седем теми: предприемачът; генериране и оценка на идеите за създаване на бизнеса; маркетинг; партньорствата в бизнеса; източниците за финансиране на бизнеса; рекламата в малките предприятия; ценообразуването в малките предприятия. Всяка тема съдържа теоретична постановка на проблема и практически задачи.

Втори раздел съдържа както казуси, така и въпроси и задачи за самостоятелна подготовка.

39. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Ръководство по аутсорсинг, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-187-1, 2009.

Разработеното в съавторство ръководство по аутсорсинг има две главни части: методика за оценка на необходимостта от аутсорсинг и (двадесет и пет) форми за разработване на аутсорсингов проект.

40. Парашкевова, Л., **А. Парашкевова** Ръководство за семинарни упражнения по маркетинг (тестове, казуси, задачи), Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-175-8, 2009.

Разработеното в съавторство ръководство за семинарни упражнения по маркетинг съдържа тринадесет теми, включващи тестове, задачи и казуси. Ръководството е свързано тематично с учебника по маркетинг. То съдържа и примерни тестове за самоподготовка, както и допълнителни задачи, казуси и теми за изследователска работа.

41. **Парашкевова, А.** Маркетингов план. Ръководство, Варна, Издателство Колор-принт, 2011.

Ръководството за разработване на маркетингов план има две части: методика и форми за разработване на маркетинговия план, които включват анализа на отрасъла, маркетингов микс на организацията, на нейните конкуренти и т.н.

Съдържанието на методиката и формата на изложение са съобразени с най-новите изисквания на плановата практика. Това дава възможност на студентите да усвояват практическите умения за изработването на цели и задачи, вземането на планови решения, организирането на тяхната дейност, извършването на анализ и оценка.

42. Парашкевова, А. Ръководство за семинарни упражнения по управление на иновациите, Варна, Издателство Колор-принт, 2011.

Ръководството съдържа основни теоретични постановки, тестове, разнообразни задачи и казуси за обсъждане по време на семинарните упражнения и за самостоятелна подготовка, организирани в самостоятелно обособени тематични области в рамките на иноватиката. Всяка тема съдържа преглед на теоретичната база, която студентът следва да разучи по време на аудиторните занятия (или самостоятелно), както и основните теоретични въпроси, на които следва да може да отговаря в края му. Предложените в настоящото ръководство тестове, задачи и казуси, целят отработването на основни за иновационния мениджмънт положения и понятия, както и стимулирането на самостоятелното мислене на студентите. Тестовият модел се използва, с оглед проверка на знанията на студентите по теорията на иновационния мениджмънт.

43. Parashkevova, A. Entrepreneurship (practical assignments, case studies, tests). Textbook for foreign students, University Publishing House of VFU “Chernorizets Hrabar”, ISBN 978-954-715-524-4, Varna, 2012.

Настоящото ръководство е предназначено за Еразъм студенти или други категории чуждестранни студенти, които са записани в международния семестър на Варненския свободен университет “Черноризец Храбър” и изучават учебната дисциплина „Предприемачество”, в съответствие с индивидуалния си учебен план.

Ръководството е структурирано в 4 тематични области, съдържащи разнообразни практически задачи, казуси и тестове. Всяка тема се състои от теоретична и практическа част, като в началото ѝ са дефинирани целта и очакваните резултати от обучението.

Предложените в ръководството задания, целят не само усвояването на базови за теорията на предприемачеството термини и постановки, но и стимулирането на индивидуалното мислене на студентите от практическа гледна точка. Задачите за допълнителна самоподготовка включват разработването на изследователски доклади, презентации, тестове, казуси и други практически задания.

Конкретни указания и насоки за работа се дават от преподавателя по време на семинарни занятия.

VI. Научно-приложни разработки и участия в проекти.

44. **Parashkevova A., Janczak A., H. Tanskanen** Педагогическа стратегия за обучение по екотуризм, Проект N8urjob “Learning the business of ecotourism”, по програмата за обучение през целия живот (LLP), 2010.

Целта на настоящата публикация е да подпомогне провеждането на курса на обучение за получаване на сертификат по екотуризм, разработен по проект N8URjob – Learning the Business of Ecotourism (Да се научим ма екотуризм). Педагогическата стратегия се състои от набор от ръководни принципи за провеждането на подходящо обучение и подготовка за възрастни, живеещи в отдалечени райони. Тя адресира въпроси като образователни платформи, методологии на преподаване, разработване на учебно съдържание и стилове на учене. В допълнение към изведените ръководни принципи се разглеждат и специфични въпроси, засягащи културните, технологичните и практическите различия между страните-патньори по проекта на местно равнище. Педагогическата стратегия ще бъде достъпна във виртуалното пространство на всички езици на партниращите организации.